

Deres ref:

Vår ref: 2020/157710

Dato: 25.09.2020

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



TSE-HØRING 2-2020

FORSLAG TIL ENDRING AV TSE-FORSKRIFTEN

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Serbias status når det gjelder kugalskap oppgraderes fra ubestemt til neglisjerbar BSE-risiko.

Det åpnes opp for at land kan, ved påvisning av klassisk skrapesjuka, velge ikke å avlive geiter med genotyper som er mest resistente mot sykdommen.

Definisjonen og henvisningen til hva som er trua rase endres i tråd med nye definisjoner i annet regelverk.

Rutinen for videre testing av TSE-tilfeller som ikke kan avskrives å være kugalskap endres.

Bakgrunn for forslaget

Forslaget bygger på beslutning (EU) 2020/919, forordning (EU) 2020/772 og forordningsutkast SANTE/10348/2019. Alle rettsaktene gjennomføres i forskrift 30. mars 2004 nr. 595 om forebygging av, kontroll med og utryddelse av overførbare spongiforme encefalopatii (TSE-forskriften). Rettsaktene er vedlagt høringsbrevet. (Disse er på dansk da norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag.) Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette.

Det norske regelverket på området er i utgangspunktet EU-harmonisert. Rettsaktene er p.d.d. ikke tatt inn i EØS-avtalen. Høringen gjennomføres derfor med forbehold om utfallet av den videre EØS-prosessen. I tillegg tas det forbehold om at det kan bli gjort endringer i utkastet til kommisjonsforordning SANTE/10348/2019, siden denne ikke er endelig vedtatt i EU.

Forskriftsendringene vil fastsettes av Mattilsynet, men ikke før rettsaktene har trådt i kraft i EØS-avtalen. Rettsakter, og da spesielt de som allerede er vedtatt i EU, gir i høringen svært begrensede muligheter til å påvirke innholdet i den norske gjennomføringsforskriften. Høringen av slike saker gjennomføres derfor hovedsakelig av informasjonshensyn.

Innholdet i forskriftsutkastet

Beslutning (EU) 2020/919

Rettsakten oppdaterer EU-vedtak 2007/453/EF, som lister opp land i EU, EFTA og visse tredjeland når det gjelder deres BSE status i følgende kategorier: neglisjerbar, kontrollerbar og ubestemt risiko for å ha BSE (kugalskap). Oppdateringen gjelder Serbia, med unntak av Kosovo administrert av FN. BSE-statusen oppgraderes fra ubestemt til neglisjerbar risiko.

Det er verdens dyrehelseorganisasjon (OIE) som vurderer søknader fra de enkelte landene og kategoriserer dem. EU innlemmer OIEs kategorisering fortløpende. Denne endringen har bakgrunn i OIE-resolusjon av 28. mai 2019.

Forordning (EU) 2020/772

Med bakgrunn i en EFSA-rapport om genetisk resistens mot TSE hos geit, åpnes det nå opp for at geiter med genotyper som er mest resistente mot skrapesjuka, det vil si geiter med allelene K222, D146 eller S146, ikke behøver å avlives ved påvisning av klassisk skrapesjuka. Dette regimet er allerede innført for sau. Medlemslandene kan selv velge om de ønsker å benytte dette alternativet og lage en avlsstrategi.

Rettsakten endrer også definisjonen og henvisning når det gjelder hva som er å anse som en *trua* rase. Rettsakten det har vært vist til, direktiv 89/361/EØF, er opphevet og erstattet med forordning (EU) 2016/1012. Det stilles nå flere krav før et land kan kalle en rase for truet. Det har lenge vært åpnet opp for unntak for slike småfaser i TSE-regelverket, både når det gjelder forflytning innenlands og over landegrensen. Ved handel over grensen må mottakerlandet på forhånd godkjenne innførselen.

Utkast til kommisjonsforordning SANTE/10348/2019

I dag er det krav om at TSE-tilfeller som etter innledende tester ikke kan avskrives å være kugalskap, BSE, må testes videre i ett av tre laboratorier som er listet opp i TSE-forordningen. Listen over de tre laboratoriene strykes nå, og EUs referanselaboratorium (EURL) gis mer fleksibilitet til å velge laboratorium og type tester som man skal gå videre med. Begrunnelsen for endringen er at behovet kan variere fra tilfelle til tilfelle. EUs referanselaboratorium skal få assistanse fra STEG-gruppen (Strain Typing Expert Group), og fra relevant nasjonalt referanselaboratorium.

Oppbygning av forskriften

Forslaget gjennomfører to forordninger og en beslutning. Alle tas inn i forskrift om forebygging av, kontroll med og utryddelse av overførbare spongiforme encefalopatiser (TSE-forskriften). Beslutningens innhold er gjengitt i vedlegg A av forskriften, mens forordningene henvises det til.

Forordningsformen velges av EU i tilfeller hvor man har behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EU, og hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsland, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningen "som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden", jf. EØS-avtalen art. 7. I Norge er "henvisningsteknikken" valgt for å ivareta dette kravet, se forskriftsforslaget § 2. Dette innebærer at den forskriftsteksten som vedtas, fastsetter at vedkommende forordning, i EØS-tilpasset form, skal gjelde som forskrift, uten at teksten der EØS-tilpasningene er innarbeidet, formelt vedtas som forskrift.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er forordningsteksten lagt ved høringen her. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Konsekvensutredning

Kategoriseringen av BSE-status i Serbia, som er et tredjeland, har en betydning for vilkårene som stilles ved import av levende storfe og drøvtyggerprodukter derfra.

Når det gjelder bekjempelse av skrapesjuka, har Norge valgt ikke å gå inn på en avlsstrategi. Vi beholder vår bekjempelsesstrategi og vil ta ut hele flokker hvor klassisk skrapesjuka påvises.

Endring av definisjon av trua rase medfører at det blir strengere før unntakene for denne gruppen dyr kan benyttes. Endringen får, så vidt Mattilsynet bekjent, ingen praktisk betydning for Norge.

Endringer i testrutinene ved at EURL gis mer fleksibilitet, vil også for Norge være positivt dersom vi skulle komme i en situasjon hvor vi ikke klarer å utelukke BSE etter innledende tester.

Høringssvar

Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside:

https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/dyresykdommer/bse/endringer_i_regelverk_om_kugalskap_og_klassisk_skrapesjuka_grunnet_bedre_dyrehelse_og_endret_bekjempelse.40478

Alle høringssvar vil bli offentliggjort på samme nettside.

Høringsfrist: 6.november 2020

Med hilsen

Anne Marie Jahr
seksjonssjef, seksjon dyrehelse, hovedkontoret

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

- Forslag til forskrift om endring i TSE-forskriften
- Beslutning (EU) 2020/919 dansk utgave
- Forordning (EU) 2019/772 dansk utgave
- Utkast til kommisjonsforordning SANTE/10348/2019 engelsk utgave